

Krúdy, a lapszerkesztő

„En írónak készültem, semmi másnak.” 50-ik karácsony című, a *Pesti Futár* 1928. évi decemberi számában megjelent önéletrajzi vallomását kezd ezzel a mondattal Krúdy Gyula. Az ötvenesztendő író ebben a híressé vált, sokszor idézett nyilatkozatában nemcsak írói elhivatottságáról kívánt tanúságot tenni, hanem azt is kifejezésre juttatja, hogy az irodalmi tevékenységen kívül semmilyen más foglalkozásra nem készült, nem volt alkalmas. A szépirodalom volt egyetlen megélhetési forrása. Még a redakcióbeli munka, az újságszerkesztés sem tudta tartósan lekötöni; vagy maga hagyott fel vele, mint ifjúkorában Debrecenben és Nagyváradon, vagy később a kedvezőtlen politikai körülmények, illetve az anyagi sikertelenség készítette arra, hogy feladja újságszerkesztői vállalkozását. Jóllehet Krúdy negyvenesztendő írói pályafutásán a szerkesztőségi, szerkesztői munka csak tűnékeny epizód: mégis érdemes redaktori tevékenységével behatóan megismerkednünk, mert 1919-es (*Néplap*) és 1921-es (*Szigeti Séták*) vállalkozása fontos mozzanatokkal egészíti ki, motiválja a pályaképet, és lényeges felvilágosításokkal szolgál a vörös postakocsi írójának zsrnalisztikai törekvéseiről.

„A szerkesztő, Krúdy Gyula, ugyancsak szorgalmasan dolgozik...”

Az 1894-ben alapított *Néplap* — alcíme szerint: Gazdasági Hetiújság a földművelő nép számára — magyar, német, szlovák, román, szerb és rutén nyelven jelent meg. A magyar nyelvű kiadás felelős szerkesztője „András gazda” volt.

1919. február 2-án új neveket fedezhetett fel az olvasó a *Néplap* 4—5. számának címlapján. Az átszervezés céljáról „Az olvasóhoz” intézett közlemény tudósít. „Ezentúl a *Néplap* nem csupán a gazdasági tanácsadója, szeretettel várt András gazdája leend a magyar földművelőnek.” A vezető munkatársak körében történt változást írók neve jelzi, a tartalom gazdagodását pedig az, hogy az ismeretterjesztő cikkek, szaktanácsok mellett elbeszélések, folytatások regényét, riportokat is közöl a lap, emelkedik a szerkesztés színvonala. A főszerkesztő, Szabó Endre mellett szerkesztőként Gárdonyi Géza és Mórincz Zsigmond neve szerepel a címlapon, Krúdy Gyula pedig szerkesztő lett. „... a magyar népek, a nemzetnek pégen szeretett és megbecsült írói Gárdonyi Géza és Mórincz Zsigmond. A szerkesztő Krúdy Gyula is vagy negyedszázada írogatja regényeit, elbeszéléseit.” (A következő számtól kezdve Krúdy felelős szerkesztő, a gazdasági cikkeket pedig Papp Viktor szerkeszti.) Az újság átalakítói minőségi forradalmat kíséreltek meg: arra törekedtek, hogy széles körben terjeszthető, igényes olvasmányhoz juttassák a parasztságot. „A szerkesztő, Krúdy Gyula, ugyancsak szorgalmasan dolgozik és emellett vigyáz arra, hogy ennek az újságnak minden sora magyar legyen.” Hamarosan eltűnt a lapról az a paraszti idillt ábrázoló giccsrajz is, amely addig a fejlécezt „díszítette”.

A régi *Néplap* a népszerűsítő mezőgazdasági szakcikkek, „ismeretterjesztő és felvilágosító” írásk mellett politikai és egyéb események szájbarágó magyarázatával szolgált. Az új program biztosítani kívánta a hetilap olvasottságát is. Ezzel kapcsolatos javaslatok kidolgozására kapott megbízást Mórincz Zsigmond és Krúdy Gyula 1919. február 21-én, a földművelésügyi minisztériumban tartott értekezleten.¹ Mórincz elkészítette a *Néplap*

munkájának programtervét, amelyben kijelölte a munkatársak feladatkörét, megállapította a tiszteletdíjakat. „A szerkesztő Krúdy Gyula végzi az irodalmi szerk. összes teendőit s a társszerkesztőkkel együtt állapítja meg minden szám tartalmát. Németh József miniszteri tanácsos és Papp Viktor jószágigazgatósi fogalmazó meglevő javadalmazásuk mellett adminisztrálnak.”² A tervezet egy része — kidolgozottabb formában — „Tessék elolvasni és tessék azonnal válaszolni!” címmel, március 9-én jelent meg. Eszerint a *Néplap*-ban átalakulása óta új hangon beszélnek új dolgokról, a lapnak új célja van. „A célja az, hogy a magyar földműveléséget felvilágosítsa a szabadság, a becsületes jövő s a boldog élet igazságai felől... A régi szokásnak itt is végeződik kell lenni, mikor a lap az irodában egy polcon, vagy a sarokban porosodott és a kutya se nézett bele. Ezentúl a lap olyan lesz, amit érdemes lesz olvasni, de kell is, hogy ne vesszen el szem elől.” Ahhoz, hogy a lapot érdemes legyen olvasni, Krúdy is nagymértékben hozzájárult. Tevékenysége nem korlátozódott csak a közlendő irodalom megválasztására és átnézésére, de mint az egész újság felelős szerkesztője, részt vállalt az olvasókkal való kapcsolat fenntartásából és a tájékoztatásból is. Olyan közlemények mutatják ezt, mint „Az olvasóhoz”, vagy „A *Néplap* szépirodalmi programja”. Krúdy szerkesztői elve a nyitottság, a megújulás érdekében végzett „visszakérdés”, a Mórincz-intenciókat tükröző „Tessék elolvasni...” szellemében. Főadatok azonban a szépirodalom gondozása volt.

„...életbevágó egy ország jövőjében az olvasmány...”

Mórincz javaslatára Krúdy végezte az irodalmi szerkesztő összes teendőit. Erről tanúskodik Krúdy „hű munkatársa, és barátja”, Gárdonyi Géza levele, melyben az egy remete felvilágosítást kér, hogy már nyomtatásban megjelent kéziratos is küldhet-e a *Néplap* számára.³ (Gárdonyi tollából a „Mindenkünk hordoz egy számárkát” és az „Egy ember” című elbeszélések jelentek meg a lapban.)

A Krúdy szerkesztette újság első száma egyik kötelességének tartotta *Ady* bemutatását a *Néplap* olvasóinak: „*Ady* Endre forradalmi költeménye” felirattal közölt verset a költőtől, jegyzetben fűzve hozzá, hogy a vers címe a Magyar jakobinus dala, mely *Ady*nak „száz és száz forradalmi költeménye közül talán a legsúlyosabb s a legművészebb. Mi mellettünk, mi értünk, a népért írta.” További ismereteket az „Új forradalmunk nagy költőjéről” szóló írásból szerezhetett az olvasó. A szomorú aktualitásról („*Ady* Endre meghalt”) más helyen adtak hírt. A költő programját vállalva, a következő számban *Ady*tól „Az esztraiék koporsója” című „rövid elbeszélés” jelent meg. Ekkor kezdték Révész Béla folytatásos regényének közlését is, „A lárva mögött” címmel.

Hogy Krúdy valóban szerkesztője volt a *Néplap*nak, azt igazán a március 2-i szám mutatta meg, mely az első földosztás eseményeinek jegyében született. Míg Mórincz Zsigmond négy ízben is tudósított a kápolnai napról, s Buza Barna „A nép földje”-ről írt, Csizmadia Sándor verssel köszöntötte „A kápolnai földtamadás”-t, Németh József „Az új birtokosok szövetekezésé”-ről számolt be, addig Krúdy, „A kápolnai földosztás” szerzője, saját cikket nem jelentetett meg ekkor: neki az egész *lappal* volt gondja! Mint az igazi redaktorok, tartotta magát ahhoz az elvhez, hogy szolgál-

lata szerint az újságot elsősorban nem írnia — szerkesztenie kell. Egyetlen cikket publikált — K. Gy. aláírással — egy héttel a kápolnai ünnep után, a földről, amely „most osztódik szét azok között, akik azt legjobban megérdemlik”. Ezen a lírai hangú cikkben kívül csak a „Csillag, aki jár” című elbeszéléseinek folytatásait írta a *Néplap* számára. Ez a közlés egyébként befejezetlen maradt.

A Tanácsköztársaság kikiáltása után a *Néplap* híven követte a radikalizálódást. Az újság hasábjain sorra teret kaptak a Forradalmi Kormányzótanács és a népbiztosok rendeletei, a Vörös Hadsereg felhívásai, sőt külföldi hírek is, például a Bajor Tanácsköztársaságról. „Munkásinduló” címmel nyomtatták ki a Marseillaise versszakait. A szerkesztőség új célok megvalósítására készült. Igéretes volt „A *Néplap* szépirodalmi programja”, melyről nagy valószínűséggel állíthatjuk, hogy Krúdy fogalmazta. A stílus és a munkaterv aláírása („A *Néplap* szerkesztője”) egyaránt ezt sejteti. A tervezet szerint a *Néplap* a közeljövőben a következő írókat kívánta megszólaltatni: Bródy Sándort, Gárdonyi Gézát, Révész Bélát, Szép Ernőt, valamint értesíthetett az olvasó arról is, hogy Mórincz Zsigmond „nagy szabású regényt ír a *Néplap* számára Dózsa Györgyről, akit a régi történelem parasztkirálynak csúfol, voltaképpen pedig a nép első felszabadítója volt”. „Gazdasági, földművelési, hasznos, a mindennapi élet nélkülözhetetlen tanácsadái mellett, a *Néplap* új alakjában — amelyet újjászületésnek is nevezhetnénk — a legnagyobb fontosságot helyezi arra, hogy a *Néplap* szórakoztató olvasmányait a LEGJOBB MAGYAR ÍRÓK szolgáltatassák. Tudjuk, mily életbevágó egy ország jövőjében az olvasmány, amellyel a népet ellátják. Nagy országok, nagy népek létrejövésénél igen nagy segítségek voltak a népek írói. ... De sokan, az irodalom legjelesebbjei dolgoznak már a *Néplap* olvasói számára. Gyönyörű munkák, olvasmányok, tudományos és gazdasági közlemények várják a sortrendet az asztalfiókban. *Krúdy Gyula*, e lapok szerkesztője ugyancsak minden erejét a *Néplap*nak szenteli. ... Budapest, 1919. Tavasz.”

A *Néplap* azonban nem jelent meg többé a Tanácsköztársaság alatt. 1920 májusában indult újra. Szerkesztői nem vettek tudomást a számukra kényelmetlen és magasabb színvonalú 1919-es példányokról.

Amikor az ellenforradalom, a fehérterror idején Krúdy Gyula „bűnlajstromát” összeállítja, az egyik vádpont éppen a *Néplap* szerkesztésében való közreműködése volt. Az őszirózsás forradalom, a Tanácsköztársaság idején tanúsított haladó szellemű állásfoglalását, kiállását a földreform mellett az új kurzus nem bocsátotta meg: támadások érték, főként Pekár Gyula folyóiratában a *Magyar Műszabán* a főszerkesztő és Négyesy László részéről. A durva inzultusok azonban talán kevesebb kárt okoztak Krúdyknak, mint az, hogy a lapok és a könyvkiadók tartózkodtak művei megjelentetésétől.

Visszavonult margitszigeti otthonába, ahol — mint arról többször is beszámolt — „hoszszú, elgondolkozató öszöket, emberhangelteket” töltve el: Almoskönyvet írt. Mert erre volt kiadó és olvasó. És 1921-ben lapot szerkesztett: a *Szigeti Sétákat*. Erről azonban később életrajzaiban sohasem emlékezett meg. Mert talán nagyon is fáj a fiaskó, amely elsősorban anyagi természetű volt. Ha saját kora nem becsülte is érdeme szerint Krúdyt, a lapszerkesztőt, legalább az utókor előtt álljon világosan és értékének megfelelően az önmagában egyedülálló fürdőügyi közöny: a Szigeti Séták.

„Sok-sok barátira számítunk...”

1921. július 26-án kelt az a levél,⁴ melyben a sajtóosztály vezetője engedélyezte, hogy Krúdy Szigeti Séták címen „szépirodalmi és furdőügyi közlönyt” jelentethessen meg. A lap első száma azonban már július 17-én elkészült, „fényes, gyönyörű papíron”⁵ 16 oldal terjedelemben. „Felelős szerkesztő és felelős kiadó Krúdy Gyula. Kiadótulajdonos Szent-Margitsziget Gyógyfürdő Részvénytársaság Igazgatósága. Szedték és nyomták az Athenaeum betűivel és gépeivel.”

Krúdy szigeti folyóirata nem csupán „kivonulást”, elzárkózást jelentett a szerkesztőnek, de magárautaltságában biztonsgérezetet sugallt, és megrendült anyagi helyzetén is segíteni látszott. A bajok, a mindennapok gonoszságain túl, szép és nemes célt keresve kristályosult a lap programja: „Aki csak egyszer is látta a szigetet: beléseretett. Ennek a szeretetnek kultiválása, ennek az országos érdeklődésnek közlönye a »Szigeti Séták«... De gondosan megválogatjuk a *tréfát*, a *vidámságot*, amellyel lapunk közleményeit fűszerezük. Senkit sem bántunk meg. A hajsza, az emberszólás, a gonoszság számúzeve lugasból. Bizonyosan tudjuk, hogy ily program mellett nem érheti kudarc kísérletünket. Sok-sok barátira számítunk, aki szerető érdeklődéssel fordul ez illedelmesen köszönő kis újságlap felé...”

A helyzetébe való beletörődés helyett Krúdy bizonyos emelkedettséggel szemlélte a múlt dolgait... Az álmaik megsűfölt jelenből visszatekintve a „boldog békeidők”, az ifjúság, a „nagy lehetőségek” korát, emlékeit idézte fel. Ilyen nosztalgia kifejezése az első számban az „Öreg úr levele a Szigeti Séták szerkesztő-mesteréhez”, amelyet valószínűleg Kálnay László, Krúdy ifjúkori mentora írt, vagy maga Krúdy, saját fiatalására emlékezve.

A Szigeti Séták, mint szépirodalmi és furdőügyi közlöny, kettős célt tűzött maga elé. A versek, „beszélykék”, folytatásos regények között hírt adott a gyógykezelés, a pihenés lehetőségeiről, követte a sport, a szórakozás, a divat eseményeit. A különböző jellegű írásokat a Margitszigettel való kapcsolatuk fogta egybe. A sziget ásványvizéről, a margitszigeti homokról, a Palatinusról, a napfürdőzés hasznosságáról szóltak dr. Dalmady Zoltán cikkei. Polgár Géza a sziget híres vendégeivel készített riportokat, Magyar Elek sportbeszámolókat írt, foglalkoztak a szépségversennyel és több alkalommal közölték a fürdővendégek névsorát is.

„A szépnek és nemesnek kultusza...”

Az irodalmi részt és a „színes híreket” szinte teljes egészében Krúdy írta, több nevet használva. Biztosan őt fedi a (K.) jegyzés, a „Rezeda úr”, „A régi vendég”, a „Quadrille” és a „Gourmand” álnév. Krúdy rejthetett jó néhány üzenetnek nemcsak feladója, de címzettje mögött is. Erre vallanak a Jó barát, Nők öreg híve, Merengő, Pletykásy, Jó szív, Baktery, Mézeskalácsi, Lóvasúti, Öreges úr emlékezéseiből, Szigeti harkály jellegűek. Sok írás maradt névtelenül, ezek legtöbbjét is Krúdynak tulajdoníthatjuk.

Kárpáti Aurél és Hunyady Sándor kezdetű támogatottak a lapot novelláikkal. Szemelvek találhatók Szép Ernő Október című kötetéből, a „szerző engedelmevel”. Természetesen Arany János szigeti költeménye sem maradtott el a lapból. Kiss Józsefnek pedig olyan verse jelent meg, „amelyet a napokban írt és közlésre a Szigeti Séták szerkesztőjének átadott”. Egy-egy számban megverselték elményeiket Fodor László, Lengyel István, Szávay Zoltán, Szegedi István is. A gyerekekre gondolva Szt. Margitszigeti Gyermek-kert felirattal folytatásos történetet közöltek számukra. Krúdy Zsuzsa említi, hogy „a 22 esztendő Anyu »Nagyanyó« néven, a gyermekrovatot vezette”⁶

A tíznaponként megjelenő folyóirat csakhamar ismertté vált a szigeten kívül is. Budapest minden nagyobb újságírójának meg lehetett venni, kapható volt a Zugligetben, Hévísvölgyben, Svábhegyen, a budai fürdőkben, szállodákban, vidéki és külföldi üdülő-

helyeken, sőt — a szerkesztő szerint — még Bécsben, Münchenben, Velencében is. A Pesti Napló így méltatja Krúdy lapját: „— Szigeti Séták. Budapestben, ahol amnyi mindenféle újság jelenik meg hetenként és naponként, mind ez ideig hiányzott Budapest ékességének, királyi szigetének, csodatevő szent Margitnak közlönye. Most egy finom, izléses, ötletes újság pótolja ezt a hiányt: Krúdy Gyula szerkesztésében s a legjobb tollú és legmelegebb szívű magyar írók közreműködésével háromszor havonként szemle jelenik meg, amely kizárólagosan Margitsziget hagyományainak, árnyas fáinak, mai és holnap életének szenteli lapjait. Az élvezetes s mindvégig irodalmi nivón tartott szemlének most jelent meg a második száma, amely épp úgy, mint az első, méltán keltette fel a közönség érdeklődését.”⁷

Krúdy egyik fő gondja kezdetűl fogva az volt, hogy elegendő állandó vásárlót találjon a Szigeti Séták példányainak. Ennek érdekében hirdette meg egymás után 1000 koronás pályázatát a Margitsziget leírására („A Szigeti Séták szerkesztője egyezer koronával díjazza azt a leírást, amely Szent Margit szigetét leghívebben, legötletesebben és művészettel tárgyalja”), valamint „Mikor legszebb a Margitsziget?” és „Margitszigeti illatok” címmel, míg végül sor került az önróniának tetsző pályázatra: „... pályázatot hirdetünk arra, hogy mi legyen a Szigeti Séták legközelebbi pályázata?” Mert bár a szerkesztői posta szerint „tömegesen érkeztek” a pályaművek, sőt a mindig nagy számban érkező „munkálatok” miatt a beküldési határidőt is meghosszabbították, Szép Ernő könyvének⁸ másodközlésre átvett részletein kívül egyetlen írás sem látott napvilágot.

„Pesten temérdek a kacsarajzoló...”

Krúdy nagy energiával fogott hozzá a Szigeti Séták szerkesztéséhez. Az egyes számok anyagának összeállításánál jószerevel csak a saját erejére számíthatott. Különböző rovatokat létesített, minden írása megannyi sóhajtas, bujkál bennük a sérelem.

Az első számban regényt kezd „Szent Margit leánya”-ról. A „beteg leánya”, Mária Ilona — az 1800-as évek elején játszódó története azonban csak az expozíció jut el.⁹ De az Előhangból is érezhető már a megformálás indítéka: a csalódottság. „Jó búvóhely volt a Pest és Buda alatt elterülő sziget azoknak, akik nem szerették az emberek társaságát. De biztos tanýt nyújtott azoknak is, akiknek okuk volt kerülni az emberekre. Lakott a szigeten mindkét fajtából. Meghúzódott itt olyan ember, aki a világon és a világalg családva: remeteségre adta szomorú fejét és elhúzódott a bokrok közé, ha evezőcsapások közeledtek a víz felől.”

A Szigeti Séták kiadótulajdonosa, anyagi támogatója a fürdőigazgatóság volt. Az ősz elején azonban véget ért a szezon, a részvénytársaság nem kívánta tovább fenntartani a lapot. A folyóirat nem nyári kiadványnak indult, de megfelelő tőke híján, előfizetők nélkül létezni nem tudott. Némi segítséget adhatott volna a hirdetések nagyobb számú felvétele, de ezzel kapcsolatban Krúdynak ez volt a nézete: „A Szigeti Séták olyan nemes és finom célokat szolgál, az olvasók lelkeinek oly magasrendű igényeit óhajtja kielégíteni, hogy kénytelenek vagyunk lapunk hirdetéseit is megválogatni...” A lapban, jellegéből eredően többnyire margitszigeti vállalkozók hirdettek: a vizgyógyintézet, a gőzmosoda, a kerteszet, a gyógyszállodák, a nagyvendéglő, a tejvő, az uszoda és a fürdő. Ezekon kívül szanatóriumok, kávéházak, szerkesztőségek, és még néhány nevesebb üzlet adott fel hirdetést. Krúdy annyira rágeszködött álláspontjához, hogy az utolsó, *őnerőből kiállított* számban jóval kevesebb hirdetést találhatók, mint az előző három akármelyikében.

A Szigeti Séták utolsó, 7. száma hosszú szünet után, decemberben jelent meg a Szépaszonyok Karácsonya jegyében, mint „Krúdy Gyula lapja”. A közlöny helyzetét maga a szerkesztő tárta fel az olvasó előtt: „A Szigeti Séták a mai számmal új kiadótulajdonos birtokába jutott. A szerkesztő maga vette kezébe az újság anyagi ügyeinek irányítását is. Ugyanezért érthető, hogy a szerkesztő anyagi ereje nem bírja az eddigi áldozatkészséget

oly mértékben, mint a rendelkezésére álló régi tőke. ... Eddig a Szigeti Séták volt a legolcsóbb közlöny Magyarországon. Mostantól kezdve sem lesz drágább, mint a többi.”

Krúdy új munkatársakat szeretett volna megnyerni a folyóirat ügyének. „A szerkesztő néhány kiválasztott írónak levelet küldött, amelyben a régi barátság alapján felkérte őket lapja támogatására.” Bródy Sándor válasza megjelent az újságban. Hasonló felelet érkezhettek másoktól is: „Úri mulatság volna lapodba írni, de az öreg cigánynak nincs ilyenkor se kedve, se módja muzsikálni.”¹⁰

Kínálkozott még egy lehetőség, hiszen „fiatal írók nagy tömegben keresik fel a Szigeti Sétákat”, s „a szerkesztőnek nem volna egyébként tennivalója, mint a beérkezett kéziratokat közreadni, Szerelmesek Lapját szerkeszteni...” De Krúdy azzal hátrítja el a dilettantizmust, hogy „a szerkesztő nem érzi magában a kellő hivatottságot”, hogy a szerelmesek verseibe, beszédeibe „biztos pillantást vetessünk. Így csak az irodalmi mértéket tartjuk, amely talán senkinek se kell.”

A Szigeti Séták 6. számában volt olvasható „A kacsák” című kis tárca „Rezeda úr” tollából. Egy férfiú a kávéház márványasztalára mindig csak kis kacsákat rajzolt, és még csak azt sem sajnálta, hogy kacsán kívül egyebet nem tud rajzolni, tán nem is akart. A jelképpé emelt tehetetlenség oka Krúdy esetében az ellene intézett támadások, melyekre ugyanebben a számban szánt egy mondatot. Örömmel adott hírt a Kaláris című könyvről, melynek szerzője, Kárpáti Aurél „bevonult Szent Margit Akadémiájába, az írók közé, akik a Margitsziget emlékére könyvet írtak. Az akadémiakülsőre e helyen nem kell szégyellni, mint távolabb a Dunaparton.”

Jelképek tekinthető maga a Szigeti Séták cím is. A sziget: védelmet nyújt, a séta: magányosan is szemlélődésre ad lehetőséget. Szépirói hivatottsággal újságot szerkeszteni valóban „kacsarajzolás”; és Krúdy számára a télenység tagadását jelentette — íróhoz méltó módon. A passzív ellenállás *cselekvő visszavonultságban* oldódott fel, bár Krúdy nemcsak az „acsorgókat”, de önmagát is kacsarajzolónak érezhette a Szigeti Séták szerkesztése közben. Krúdyt, az írók félreállították. Szerkesztői tevékenységével adott magáról életjelt. Kényszerű körülmények között is cselekvésben fejezte ki különállását: a Szigeti Séták megjelent hét száma bizonyítja ezt. „A kacsarajzolók száma úgy elszaporodott Pesten, hogy maholnap mindenkinke ez lesz a főfoglalkozása. Ennyi tétlen, dolog nélkül maradt ember még nem öngyelt Pest utcáin. Én legjobban szeretem azokat, akik a hidak felett állnak és a Dunát nézik óraszámra. Messziről elnézegetem őket: vajon mit gondolnak magukban, midőn kis kacsákat rajzolgatnak a zavaros víz hátára? Akik álmatlanul néznek a sötét éjszakába, akik drága nőt, drágább gyermeket elveszítettek, akik csak legyintenek a kezükkel, már sóhajtanak is elfelejtettek, mindig csak a lábukat nézik, hogy az még meddig bírja... akik mámor zugolyába húzódnak a világi hegedűk rikoltása elől... akiknek léptel éjszakák szomorúan halljuk az ablak alatt... akik messze, a Duna túlsó partján laknak egy pislogó mécesű házikóban s egész nap kis kacsákat rajzolnak.”

A Szigeti Séták számai nem csupán kuriózumok. A folyóirat önálló értékének felismerésére figyelmeztet Krúdy máig ható „szerkesztői üzenete”: „Erdemes e lapokat megőrizni, összegyűjteni, mert nemcsak szellemi tartalmuk és nyomdai kiállításuk, illusztrációik miatt lesznek a jövővédek évek ékességei, de mutatójuk egy korszaknak is. Amikor az újságolvasókat (a politikai izgalom közepette) vén fák, ifjú virágok, csörgözdező források, álmódzó kertek érdekelték leginkább.”

BARTA ANDRÁS—FRÁTER ZOLTÁN

JEGYZETEK

1. Mindenki Újakra Készül. Bp. 1962. II. k. 912—913. I. 2. uo. 755. I.
2. uo. 749—750. I. Válozat: Krúdy Zsuzsa: Apám, Szinbád Bp. 1975. 45. I.
3. Krúdy Világa Bp. 1964. 182—184. I.
4. Krúdy Zs. id. m. Bp. 1975. 69. I.
5. uo.
6. uo.
7. Pesti Napló 72. évf. 168. sz. 8. I. (1921. júl. 31.)
8. Szép Ernő: Október Bp. 1919.
9. Folytatása megj.: Krúdy Gyula: Szent Margit leánya, Bp. 1922.
10. A teljes levelet közli: Krúdy Zsuzsa id. m. 70. I.